Een inclusieve kerk
(2) Wat als?

Lezing

Een van de andere gasten, die dit hoorde, zei tegen Hem: ‘Gelukkig al wie zal deelnemen aan de maaltijd in het koninkrijk van God!’ Daarop zei Jezus: ‘Iemand wilde een groot feestmaal geven en nodigde tal van gasten uit. Toen de dag van het feestmaal gekomen was, stuurde hij zijn dienaar naar de genodigden om tegen hen te zeggen: “Kom, want alles staat klaar.” Maar een voor een begonnen ze zich te verontschuldigen. De eerste zei: “Ik heb net een akker gekocht, die ik beslist moet gaan bekijken. Neemt u mij niet kwalijk, ik kan niet komen.” En een ander zei: “Ik heb vijf span ossen gekocht en ik ga ze keuren. Neemt u mij niet kwalijk, ik kan niet komen.” Weer een ander zei: “Ik ben pas getrouwd en daarom kan ik niet komen.” Toen de dienaar teruggekomen was, bracht hij zijn heer verslag uit. De heer des huizes ontstak in woede en zei tegen zijn dienaar: “Ga vlug de stad in en breng uit de straten en stegen de armen en kreupelen en blinden en verlamden hierheen.” Toen de dienaar hem kwam melden: “Heer, wat u hebt opgedragen is gebeurd, en nog is er plaats,” zei de heer tegen hem: “Ga naar de wegen en de akkers buiten de stad en haal iedereen binnen, want mijn huis moet vol. Ik zeg jullie: niemand van de genodigden zal van mijn feestmaal proeven.”’

Lc 14,15-24 (NBV21)

Overweging

Ik wil dit nieuwe jaar beginnen met een nieuwjaarswens. Geen grootse droom, geen strak plan. Maar een stille droom die groeit wanneer je haar durft uitspreken.
Ik droom van een kerk die ademt van gastvrijheid. Een gemeenschap waar mensen thuiskomen nog voor ze weten of ze wel “passen”. Waar niet eerst gevraagd wordt wie je bent, maar waar gezegd wordt: *“Welkom. Precies zoals je bent.”* Een kerk waar verschillen geen scheuren slaan, maar kleur brengen. Waar jong en oud elkaar dragen. Waar kwetsbaarheid geen last is, maar een plek krijgt. Waar niemand zich kleiner hoeft te maken om erbij te horen.
En vanuit die droom wil ik met jullie verder denken.

Want laten we eerlijk zijn. Durven we onszelf de vraag stellen of wij al zo’n gemeenschap zijn? Soms lijkt het alsof we dat zijn. En soms ook helemaal niet. Er wordt wel eens gezegd dat wij een beetje een elitair clubje vormen. Dat onze gesprekken, overwegingen vaak doordacht zijn, intellectueel, zoekend, verdiepend. Voor sommigen is dat een rijkdom en een must. Voor sommigen een bron van inspiratie. Maar voor anderen wordt het een drempel. Mensen die denken: *“Ik hoor hier niet thuis. Ik spreek deze taal niet. Ik weet niet genoeg.”* Dat raakt, want het is niet wie we willen zijn. En net daarom is het belangrijk om dit uit te spreken. Niet om te beschuldigen, maar om kwetsbaar te zijn. Omdat ook wij een gemeenschap zijn die groeit, zoekt en leert.

Wat als wij werkelijk zouden streven naar de gemeenschap die Jezus voor ogen had? Vandaag hoorden we het evangelie over de grote maaltijd. Een man nodigt velen uit. Maar één voor één zeggen ze af. Ze hebben een akker gekocht. Ze hebben ossen te verzorgen. Ze zijn met andere dingen bezig. En dan zegt de heer: *Ga naar de straten en de pleinen. Haal de armen binnen, de zieken, wie over het hoofd wordt gezien. Zodat mijn huis vol wordt.* Niet de vanzelfsprekende gasten. Maar de vergeten mensen. Niet wie zichzelf zeker weet, maar wie vaak geen plaats krijgt.
Wat als dit verhaal niet alleen over “anderen” gaat, maar ook over ons?

Wat als inclusie betekent dat we niet wachten tot mensen zelf de stap zetten, maar dat wij bewegen? Dat wij naar mensen toe gaan, in plaats van hopen dat zij onze weg vinden?

Wat als jongeren niet alleen "de toekomst" zijn, maar vandaag al een stem krijgen?
Soms lijken ze nauwelijks zichtbaar in onze vieringen. Maar wat als dat ons juist uitnodigt om eerlijk te kijken naar onze vormen, taal en muziek? Wat als we durven openstaan voor nieuwe muziek die hun leefwereld raakt, zonder iets van onszelf te verliezen? Want juist nu tonen veel jongeren een diepe nood aan geloof, in pelgrimstochten, wereldjongerendagen, en in hun vragen over God, betekenis en hoop.

Wat als ouderen niet vastgezet worden in stereotypen, maar erkend worden als bronnen van wijsheid, geloof en levenservaring?
Wat als alleenstaanden —jong en oud —niet over het hoofd worden gezien, maar hun eigen, volwaardige plaats krijgen?
Wat als mensen met een beperking zich niet welkom *voelen ondanks*, maar *volwaardig deel* zijn van het geheel?
Wat als we bij nieuw samengestelde gezinnen eerst luisteren naar hun verhaal vóór we een naam plakken op hun gezin — een naam die vaak al een geschiedenis van verlies verbergt?
Wat als mensen uit de LGBTQ+-gemeenschap, die op hun geloofsweg soms uitsluiting of twijfel ervaren, bij ons niet hoeven te gissen of er wel plaats voor hen is?
Wat als zij die zoeken naar zinvolle geloofsbesteding kunnen aanvoelen dat ze hier welkom zijn —niet ondanks wie ze zijn, maar met alles wat hen tekent? Want welkom zijn is meer dan niet uitgesloten worden.

Wat als we ook durven kijken naar armoede in en rond onze gemeenschap? Niet alleen in de advent. Niet alleen bij bijzondere momenten. Maar het hele jaar door. Zoals elk jaar opnieuw is er ons oudejaarsfeest voor wie alleen is, voor wie arm is, voor wie anders misschien nergens verwacht wordt. Dit feest wordt vooral gedragen door onze gemeenschap. Met handen die koken en tafels dekken, met harten die openstaan. Het is mooi. Het is verbindend. En ook dit jaar weer: het was goed, het was heel goed.
Maar wat als we ons durven afvragen of die open tafel niet méér kan zijn dan één avond per jaar?
Wat als de uitnodiging niet alleen klinkt op oudejaarsavond, maar week na week — in kleine gebaren, in eenvoudige nabijheid, in volgehouden aandacht? Niet omdat wat we doen onvoldoende is, maar omdat het Evangelie ons telkens opnieuw de straat op stuurt. Naar de mensen toe. Steeds weer.

Wat als vreemdelingen en nieuwkomers niet pas welkom worden wanneer ze ons weten te vinden, maar omdat wij hen opzoeken? Wat als wij de moed hebben om voorbij het onbekende te kijken, en de mens te zien vóór het verschil? We noemen onszelf een vernieuwende liturgische gemeenschap. Maar vernieuwing gaat niet alleen over vorm, taal of muziek. Het gaat ook over verstaanbaarheid. Over afstemmen. Over ruimte maken voor wie weinig kerktaal spreekt, wie zoekend is, wie kwetsbaar is.

Onze gemeenschap bestaat nu twintig jaar. Ongeveer de helft is nog beroepsactief. Dat is geen verwijt. Dat is een realiteit. En misschien ook een uitnodiging. Want als we hier over twintig jaar nog willen staan, dan zal een inclusieve kerk een levensvoorwaarde zijn.
En toch… Wat als we ook durven erkennen dat inclusie grenzen kent? Dat liefde niet betekent dat alles kan. Dat barmhartigheid niet vraagt dat we onveiligheid normaliseren. Wat als we beseffen dat echte gemeenschap wederkerigheid vraagt? Dat verzoening pas mogelijk wordt waar verantwoordelijkheid wordt opgenomen, waar schuld wordt erkend, en waar zorg voor wie gekwetst werd even heilig is als hoop voor wie faalde?

Wat als we dus erkennen dat inclusie geen eindbestemming is, maar een weg? Een weg waarop we soms struikelen, soms terugkeren, maar telkens opnieuw proberen. Bij kleine stappen. Bij luisteren voor we oordelen. Bij het openen van onze kring voor wie nog aarzelt om binnen te komen. Wat als dit de gemeenschap wordt waar we naar durven streven? Niet perfect. Maar eerlijk. Niet af. Maar open.

Iemand zei ooit: *“I have a dream. ”*Het was geen naïeve droom. Het was een droom die wist hoe hard de werkelijkheid kan zijn. En misschien is dat ook wat wij vandaag doen: durven dromen , niet omdat alles eenvoudig is, maar omdat we geloven dat liefde sterker wordt wanneer we haar niet begrenzen.
Ik droom van een kerk die niet alleen wacht tot mensen binnenkomen, maar die de straat op gaat, met open handen en ruimte aan tafel. Een kerk waar mensen binnenkomen en voelen: *Hier mag ik zijn. Helemaal.* Misschien is het nog maar een droom. Maar wat als wij er samen kunnen aan verder werken? Hier. Bij ons. Vandaag al.

Annemie Declercq
De Lier, Brugge, 4 januari 2026